

DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

Sèrie P - Número 7 / IV legislatura / Primer període

Dimecres, 27 de maig de 1992

Ple del Parlament

Presidència del Molt Honorable Sr. Joaquim Xicoy i Bassegoda

Sessió plenària núm. 7

Primera reunió

SUMARI

La sessió s'obre a les onze del matí i deu minuts.

Debat general sobre l'acció política i de govern en matèria d'agricultura (Punt únic de l'ordre del dia.)

Exposició: Conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca (p. 258).

Consideracions prèvies (p. 258).

Anàlisi de la situació del sector agrari a Catalunya (p. 259).

Competències de les diverses administracions sobre l'agricultura catalana (p. 261).

Política agrària de la Comunitat Europea (p. 263).

Actuació del Govern de la Generalitat en el sector agrari (p. 264).

Propostes d'actuació futura (p. 269).

Recapitulació i conclusions (p. 271).

La sessió se suspèn a tres quarts d'una del migdia i quatre minuts.

SESSIÓ PLENÀRIA NÚM. 7.1

La sessió s'obre a les onze del matí i deu minuts. Presideix el president del Parlament, acompanyat de tots els membres de la Mesa, la qual és assistida per l'oficial major i el lletrat Sr. Sol.

Al banc del Govern seu el president de la Generalitat, acompanyat dels consellers d'Economia i Finances, de Cultura, de Sanitat i Seguretat Social, d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, de Treball, de Justícia, d'Indústria i Energia, de Comerç, Consum i Turisme, de Benestar Social i de Medi Ambient.

Ordre del dia

Punt únic: Debat general sobre l'acció política i de govern en matèria d'agricultura.

El Sr. PRESIDENT: Comença la sessió.

L'únic punt de l'ordre del dia d'aquest Ple és el debat general sobre l'acció política i de govern en matèria d'agricultura. Té la paraula, per part del Consell Executiu, el conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, l'honorable senyor Joan Vallvé i Ribera.

El Sr. CONSELLER D'AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA (Joan Vallvé): Senyor president, senyores i senyors diputats, d'acord amb allò que preveu l'article 125 del Reglament d'aquest Parlament, el molt honorable president de la Generalitat va demanar la celebració d'un debat general d'agricultura. El Govern vol parlar d'agricultura, del sector agrari de Catalunya, de les persones que hi treballen i també d'aquelles implicacions que es deriven de l'activitat agrària, com poden ser l'equilibri territorial, la conservació del medi natural i fins i tot, també, d'aquella tradició cultural de què el sector agrari és portador avui, com ho ha estat durant segles.

El debat interessa els agricultors i ramaders i el sector agroalimentari; el debat ha d'interessar —hauria d'interessar també— tots els ciutadans. Tots som consumidors de productes agroalimentaris produïts pels nostres agricultors, ramaders, forestals i pescadors. Una agricultura i una ramaderia que produeixen els elements de l'anomenada «dieta mediterrània», un consum certament privilegiat en el món.

Amb el 4,9% de la població activa agrària, que genera el 2,1% del producte interior brut de Catalunya, l'agricultura catalana es desenvolupa en el 84% del territori. El fet que sigui el mateix Govern, a través del president de la Generalitat, que demani el debat general, i el fet també que aquest debat es demani al començament de la quarta legislatura d'aquest Parlament i, precisament, que ja fos aquí, en el primer Ple ordinari que va tenir lloc el dia 29 d'abril, que s'anunciés aquest debat general, crec que tot plegat mereix una justificació.

La justificació no és altra cosa que la situació en què es troba en aquests moments el sector agrari a Catalunya i la preocupació que aquest fet comporta per al Govern de la Generalitat. Se'ns podria dir —i amb raó— que aquesta situació d'avui no difereix substancialment de la situació dels mesos anteriors. La coalició de Convergència i Unió tenia un programa electoral en el qual parlava extensament de la problemàtica del món agrari i proposava unes línies d'actuació. Després del 15 de març el Govern de Convergència i Unió té la possibilitat de tirar endavant aquell programa. Tot això és cert i es farà; farem anar endavant el programa del Govern de la Generalitat sobre agricultura i sobre desenvolupament rural.

Hi ha, però, un altre aspecte molt important i espero que tindrem ocasió de parlar-ne a bastament durant aquest debat. La situació del sector agrari català, la situació d'incertesa i, consegüentment, d'inquietud del nostre sector agrari no és un problema fruit d'una situació conjuntural, d'una baixa de preus, de sobreproduccions, de competència per l'entrada de productes procedents de nous països subministradors en el mercat, d'augment de costos de la producció... Hi ha, evidentment, molts d'aquests factors, però el problema té unes altres dimensions.

Una dimensió, en primer lloc, d'internacionalització del problema, sobretot a escala europea. Catalunya i l'Estat espanyol formen part des de 1986 de la Comunitat Europea i tots els estats de la Comunitat Europea tenen avui una agricultura amb problemes. Les mobilitzacions dels agricultors a Catalunya el 9, 10 i 11 d'abril tingueren el seu paral·lel els mateixos dies a la resta de l'Estat. L'havien tingut a Estrasburg el passat 6 d'abril. Al mateix Maastricht, amb motiu de la cimera europea el desembre del 91, hi hagué manifestacions d'agricultors i pocs mesos abans, el 29 de setembre, de forma molt multitudinària, hi hagué una gran concentració d'agricultors a París.

No fa gaires setmanes vaig tenir ocasió de parlar amb el ministre d'Agricultura de Baden-Württemberg, el senyor Weiser, i de comentar la situació del sector agrari a Alemanya. Vaig visitar, acompanyat de responsables del Ministeri, diverses explotacions ramaderes i veien el futur amb moltes dificultats, perquè, encara que eren explotacions de producció de llet d'una dimensió més aviat gran a càrrec d'una o dues famílies que havien realitzat inversions i que tenien uns bons índexs de productivitat, veien el futur amb una gran incertesa, i els més joves es preguntaven seriosament per la seva continuïtat en el sector agrari.

El fet no és únicament que hi ha problemes en el sector agrari català; el fet és que el sector agrari, a nivell europeu, té problemes. La situació d'incertesa té un abast molt més ampli que l'estricta marc de Catalunya. Jo els convido, senyores i senyors diputats, a fer en aquest debat una reflexió, una reflexió profunda sobre el sector agrari, sobre la seva realitat d'avui i sobre les possibilitats de futur a Catalunya.

Un aspecte especialment important fa referència a les conseqüències de la disminució progressiva de la població agrària. També és un problema que preocupa a escala europea. La disminució de la població que s'hi dedica a Catalunya, que es dedica a l'agricultura, és un fet de tots els països desenvolupats. Durant aquest segle el nombre d'agricultors s'ha anat reduint. A Catalunya, l'any 1910, un 41% de la població activa treballadora pertanyia al sector agrari; l'any 1920 aquest percentatge era d'un 33%; l'any 1930, un 26, el mateix que el 1940; el 1950, un 22,4%; el 1960, un 8,6%, i el 5,5% l'any 1981.

Uns nombres semblants els trobem analitzant els percentatges de població activa agrària en relació amb la població total a altres països europeus. El fet esdevé essencialment preocupant quan aquests nivells de reducció de la població activa agrària comporten també uns nivells de despoblament de moltes contrades i gairebé comarques senceres on l'abandonament de l'activitat agrària comporta també l'abandonament del territori.

Aquest fenomen es fa més freqüent a les àrees de muntanya i en aquelles on els rendiments de l'agricultura són molt baixos.

L'abandonament de l'activitat agrària comporta en aquests casos la desertització del territori. El comissari d'Agricultura de la Comunitat Europea, senyor Mac Sharry, afirmava el mes de desembre de 1990 que cal tenir present la doble dimensió de l'agricultor: com a productor d'agroalimentaris i com a conservador d'una part del territori. Si el territori es queda sense agricultors, quedarà sense protecció i sofrirà un procés de degradació.

També voldria que en aquest debat, al costat de la problemàtica de la producció agrària, ens plantegéssim el problema de l'agricultura, o millor dit dels agricultors que vivint en el territori el conserven. Per viure-hi difícilment poden fer-ho, en molts casos, només amb les rendes procedents de l'agricultura.

Voldria especificar-los, després d'aquesta introducció, quin serà l'índex del meu discurs. Constarà de cinc punts: un primer, d'anàlisi de la situació del sector agrari a Catalunya; un segon punt, sobre les competències de les diferents administracions sobre l'agricultura de Catalunya; un tercer punt, parlaré de la Comunitat Europea, de la política agrària comuna; un quart punt, l'actuació del Govern de la Generalitat fins ara en el sector agrari, i un cinquè punt, propostes d'actuació de cara al futur.

Per tal d'analitzar la situació del sector agrari a Catalunya avui, caldrà en primer lloc situar-la en el seu context i donar les xifres més significatives.

Catalunya té una superfície total de 3.193.000 hectàrees de les quals 1.034.000 són terres de conreu; és a dir, el 32%. Un 24,5% de la superfície del país correspon a conreus de secà i un 7,9 a conreus de regadiu. Si comparem aquestes xifres amb el total de l'Estat espanyol, a l'Estat espanyol el percentatge de terres de conreu sobre la superfície total representa un 40%, més alt que el de Catalunya, mentre que el de les terres de regadiu és un 6,2% de la superfície total, una mica més baix.

A Catalunya el nombre d'explotacions censades l'any 89 era de 113.000. La mitjana de superfície en hectàrees és a Catalunya 9,7 hectàrees per explotació, i a nivell de l'Estat espanyol la xifra és de 13,2 hectàrees.

El sector català, el sector agrari català —ho he dit al principi—, representa el 2,1% del producte interior brut de Catalunya i el 4,9% de l'ocupació, en percentatge, de la població activa. Les mateixes xifres referides al total de l'Estat tenen uns valors força diferents: el 5,4% del producte interior brut enfront del 2,1 i el 14,8% pel que fa a l'ocupació.

No voldria aquí parlar de la totalitat del sector agroalimentari, però si he estat temptat de portar-ne les xifres és únicament per avaluar la importància de la indústria agroalimentària i que utilitza matèries primeres derivades de l'agricultura i de la ramaderia. Si sumem al sector primari —agrari i pesquer— la indústria agroalimentària, resultarà que el total del sector agroalimentari representa el 6% del producte interior brut de Catalunya i el 8,3% de l'ocupació.

L'estructura del sector agrari català té unes característiques que el diferencien de l'estructura del sector agrari a nivell de l'Estat espanyol per bé que l'acosten a la situació existent en algunes regions econòmiques europees. La producció final agrària té la següent distribució percentual: un 60% és producció final ramadera; un 37%, producció final agrícola, i un 2%, producció final forestal. Les xifres a l'Estat espanyol són, segons dades del MAPA, del Ministeri d'Agricultura, el 59% de producció agrícola, el 34% de producció ramadera i el 3,7 de producció forestal.

Arribat a aquest punt, voldria establir unes comparacions sobre els percentatges de població activa agrària a Catalunya en relació amb altres territoris europeus a nivell també de regions econòmiques.

A la República Federal Alemanya, per exemple, el *land* de Baden-Württemberg té un 4,8% de població activa agrària; d'altra banda, el valor afegit brut agrari en comparació amb el total representa l'1,2%. Sense moure'ns de la República Federal, el *land* més ric pel que fa a producte interior brut, Nordrhein Westfalen, capital a Düsseldorf, té un percentatge de població agrària del 2,3% i el valor afegit brut agrari representa un 0,7% del total. Ben cert que hi ha altres *länder* amb més percentatge de població activa agrària, el més elevat, si fem exclusió dels que ells anomenen nous *lands* federals, els de l'ex-República Democràtica, és Baviera, amb un 7,7 de població activa agrària.

A nivell de França, la regió de Rhone-Alpes té un 4,6% de població activa agrària i es troba entre les regions franceses amb un percentatge més baix. Els més alts són la Baixa Normandia i el Llemosí que superen el 15% de la població activa agrària. El total de França és del 7%.

Itàlia té diferències molt acusades entre algunes regions del nord, on la població agrària és al voltant del 3%, com és el cas de la Llombardia, i regions del sud on depassa el 20%.

Holanda, l'estat que té, possiblement, una agricultura i una ramaderia més ben organitzada i amb uns productes ramaders i agrícoles, concretament flors, que envaeixen els nostres mercats, té únicament un 4,9% de població activa agrària, i el valor afegit brut agrari representa el 4,1% del total.

He volgut fer aquestes consideracions sobre l'activitat agrària a altres països europeus amb una finalitat: no es tracta tant de comparar la nostra situació amb el que passa més enllà de les nostres fronteres, sinó de comparar la nostra situació amb el que són els nostres competidors al si del mercat únic europeu. Els productes agraris dels altres països europeus són els productes agraris que hi ha avui als nostres mercats, i els seus mercats són o poden ser també el mercat dels nostres productes.

Hi ha també un altre fet que voldria destacar. Quan parlem de la població agrària total de Catalunya en comparació amb la resta de països d'Europa, els nostres percentatges no són substancialment diferents dels de les regions econòmiques més desenvolupades d'Europa; també elles han perdut població agrària els darrers anys. La pèrdua de població agrària en relació amb el total de la població activa és una constant a tots els països desenvolupats. Només en aquells territoris on l'activitat agrària té com a principi fonamental la subsistència no han perdut població agrària. Dues raons expliquen la pèrdua de població agrària que hi ha hagut fins avui. D'una banda, les ofertes alternatives de treball a altres sectors de l'activitat econòmica, especialment la indústria i els serveis; d'altra banda —i és el factor més important— l'increment de productivitat que s'ha aconseguit en les produccions agràries i ramaderes durant els darrers cinquanta anys, increment que ha vingut motivat principalment per tres factors determinants: la mecanització del camp, la química dels adobs i la biologia, que ha potenciat el desenvolupament d'espècies més productives tant en el camp agrari com ramader.

Tornem, però, a la població agrària de Catalunya. El nostre territori no és uniforme i comporta una gran diversitat de co-

marques que van des del Pirineu fins al delta de l'Ebre, amb uns climes força variats i pluviometries en algunes comarques per sobre dels 1.100 litres per metre quadrat i en altres per sota dels 300 litres/metre quadrat. Tot això fa que no puguem parlar d'una agricultura, sinó de moltes agricultures i com deia recentment el professor de la Universitat de Picardie, Pierre Limouzin, el nom d'agricultura hauria de pronunciar-se sempre en plural.

Tot això fa que la distribució de la població agrària no sigui uniforme en tot el territori de Catalunya. La Terra Alta i les Garrigues estan pel damunt del 40% de la població activa agrària; altres comarques, com l'Alt Empordà, tenen un 11%; el Penedès, un 7%; l'Alt Camp, un 12%. Entremig hi ha les comarques agràries de ponent: la Noguera, el Segrià, la Segarra, l'Urgell i l'Alt Urgell, amb uns percentatges compresos entre el 17 i el 30% de població activa agrària. Les mateixes xifres a les comarques del Sud de Catalunya: Baix Ebre, Montsià i Ribera d'Ebre. Osona té un 6,3% de població activa agrària.

Si comparem les xifres de la població activa agrària l'any 1970 amb les de l'any 86 i n'examinem la seva evolució, veurem que totes les comarques de Catalunya han perdut percentatge de població activa agrària, però també podem remarcar que les comarques que actualment tenen més població activa agrària, com per exemple la Terra Alta, són les que n'han perdut menys en el període esmentat.

Com a conclusió de la distribució de la població agrària podem deduir que a algunes comarques la pèrdua de població ha estat motivada per la mecanització i la transformació de conreus; altres per l'abandonament de l'activitat agrària, motivat per la manca de rendibilitat, i ha comportat també la disminució de la població de la comarca, com és el cas del Pallars. En altres casos s'ha complementat l'activitat agrària amb altres activitats econòmiques: és allò que s'anomena agricultura a temps parcial.

Arribats a aquest punt, sembla elemental plantejar-nos sense ambigüitats i amb claredat la pregunta: sobren o no sobren agricultors? Sobren o no sobren pagesos?

El professor William H. Nicholls, especialista en economia agrària a la Universitat de Varderbilt dels Estats Units, deia: «Els dirigents agrícoles nord-americans tenen raó quan diuen que l'agricultura té un problema d'excedents.» El que passa és que no entenen quina mena d'excedents. Essencialment, el problema agrícola a llarg termini als Estats Units no és un excés de cotó, de blat ni de raïm; és un excés d'agricultors. M'afanyo a dir que no comparteixo l'afirmació del professor Nicholls i que no és, en absolut, aplicable a Catalunya.

Catalunya no té en molts productes excedents de producció. La balança agroalimentària és clarament deficitària. En el cas concret, per exemple, de la producció lletera se'm preguntava sovint des del sector per què hem d'establir quotes a Catalunya si produïm només el 50% de la llet que consumim. L'explicació és que Catalunya forma part de l'Estat espanyol i de la Comunitat Europea.

Però en la nostra realitat d'avui, doncs, quina seria la resposta a si sobren o no sobren pagesos? La resposta entenc que no és única i, en tot cas, hi ha una part de resposta clara i concreta: a Catalunya no sobra població rural. L'equilibri territorial, especialment en algunes comarques, es veuria especialment amenaçat si disminuís més la població rural, la població rural especialment agrària que hi viu.

Per bé que al darrer padró d'habitants —i el molt honorable president ho va dir en el seu discurs d'investidura— hi ha una certa tendència cap a un repartiment menys concentrat de la població a Catalunya el nostre país no pot perdre més població rural.

Pel que fa a l'activitat agrària en algunes comarques, aquí convé precisar la necessitat que les rendes que s'obtenen de l'agricultura siguin suficients per obtenir una qualitat de vida comparable a les d'altres comarques de Catalunya. Altrament, serà necessari que es puguin complementar les rendes familiars amb altres activitats fora del sector agrari mitjançant el foment d'activitats del sector terciari, turisme, o a través de la industrialització difosa en el territori.

En aquelles comarques de muntanya o desfavorides, caldrà comptar també amb el complement directe a les rendes que representa l'ajuda comunitària de les indemnitzacions compensatòries de muntanya.

Parlar de població agrària comporta també parlar avui de la distribució per edats de la població agrària, de les mitjanes d'edats. Segons les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya per al 1989, referides a titulars d'explotacions agràries, només el 5,1% té una edat inferior als trenta-cinc anys, mentre que un 22% està per damunt de l'edat de jubilació, per damunt dels seixanta-cinc anys; tenen un total de més de cinquanta-cinc anys el 58% de titulars de les explotacions —estava parlant en aquestes xifres de titulars de les explotacions—; la continuïtat de l'explotació per part dels fills en moltes explotacions no està garantida. Aquest fet és molt més freqüent a les comarques on existeixen alternatives de llocs de treball en altres sectors econòmics: l'industrial, el de serveis o el turístic.

El problema no és només a casa nostra. Una estadística recent publicada a França explica quines són les explotacions agràries amb titulars de més de cinquanta anys que tenen un successor previst. A més de disset departaments francesos, més del 45% de les explotacions agràries, gairebé la meitat d'explotacions agràries amb titulars de més de cinquanta anys, no tenen tampoc un continuador de l'explotació. La continuïtat de les explotacions agràries és un tema fonamental en aquests moments a Europa i també a Catalunya. La Comunitat Europea atorga avantatges importants a les actuacions que duen a terme els joves agricultors. La formació és també una necessitat imperiosa de cara a la preparació dels joves que vulguin incorporar-se a l'agricultura.

M'he referit abans a una de les causes d'abandonament de l'activitat agrària: la manca de rendibilitat de certes explotacions. La mecanització del camp que a Catalunya va tenir lloc entre els darrers anys de la dècada dels cinquanta i sobretot en els seixanta, com ho demostren les estadístiques de nombres de tractors. Va comportar una necessitat de redimensionar la base territorial, l'extensió de moltes explotacions agràries. Dit amb altres paraules: va comportar la manca de rendibilitat de moltes explotacions perquè un cop mecanitzades en poguéssiu viure una família. La mecanització comportava uns canvis extraordinaris en el sistema d'explotació agrària i feia necessària una adequació de la superfície de les explotacions. Aquesta modificació exigia adaptar la legislació existent sobre el règim de conreu de la terra. Aquesta adequació no va existir o va ser insuficient, i això va impedir una reestructuració de conreus que possiblement hauria evitat un abandonament incontrolat de moltes ex-

plotacions agràries i hauria facilitat també una concentració d'explotacions per obtenir una millor dimensió i, al mateix temps, una millor rendibilitat.

El règim de la propietat agrària a Catalunya ha evolucionat poc en els darrers anys. Diguem que un 85% és conreat en règim de propietat, un 8% en arrendament i un 5% en règim de parceria. En esmentar aquests percentatges, sóc conscient que després de l'aprovació de la Llei d'arrendaments rústics l'any 1980, que beneficia sobretot la persona que subscriu un contracte d'arrendament, l'arrendatari, en detriment del propietari, ha motivat que molts contractes de conreu es facin a part de la legislació específica de conreus agraris i d'acord amb el que són altres fórmules contractuals. El preu de la terra ha anat augmentat progressivament a Catalunya fins a l'any 90, en què s'inicia una davallada. Si prenem com a base 100 l'índex general del preu de la terra l'any 83, l'any 89 hauria assolit l'índex de 142, i l'any 90, el de 136.

El preu de la terra ha estat condicionat pel seu valor especulatiu, molt més que pel seu valor econòmic, en funció dels rendiments agraris que aquesta terra pogués proporcionar. Aquest fet ha impedit que molts agricultors poguessin adquirir les propietats veïnes per tal d'obtenir unes dimensions d'explotacions més adequades a les actuals necessitats productives i, consegüentment, més rendibles. El valor de la terra ha dificultat aquesta possibilitat.

La renda agrària a Catalunya ha baixat els anys 90 i 91. Des del Departament d'Agricultura ho vàrem anunciar als mitjans de comunicació durant el mes de gener del 91 i el mes de gener del 92. Si concretem els resultats de la renda del 1991, podem observar un lleuger descens de la producció final ramadera, que —no ho oblidem— representa el 60% de la producció final agrària de Catalunya, i un fort descens de la producció final agrícola, especialment pel que fa a la disminució de la producció de fruita fresca a causa de les gelades del mes d'abril del 1991. La producció final de fruita fresca va baixar l'any 91 un 28%.

L'evolució de la renda agrària a Catalunya ha passat del 1980 al 1991, de 70.000 milions de pessetes a 130.000 milions de pessetes, en pessetes corrents. Però en parlar de renda és també necessari comparar els inputs dels diferents sectors de l'agricultura i, especialment, les despeses de fora del sector. La important participació de la ramaderia en la producció final agrària de Catalunya fa que un elevat percentatge dels inputs sigui l'alimentació del bestiar. Concretament, el 70% del total d'inputs del sector agrari a Catalunya és l'alimentació del bestiar. En canvi, el cost dels adobs, productes fitosanitaris i llavors representa un 10% dels inputs del sector. L'elevada ponderació del cost dels pinsos en el conjunt dels inputs fa que el seu comportament sigui decisiu per a l'evolució de la despesa agrària. Diguem, en aquest sentit, que a partir de l'entrada en la Comunitat Europea, hi ha hagut un canvi en les fonts de proveïment de les matèries primeres de pinsos, i aquest fet ha coincidit amb la congelació de preus de cereals a Europa. Això ha provocat una moderació en els costos d'alimentació del bestiar, que té un efecte molt beneficiós per a l'economia catalana.

Els preus dels pinsos varen incrementar-se des del 1979 fins al 98, i d'aleshores ençà han baixat moderadament cada any. De tota manera, les despeses de fora del sector a Catalunya han passat d'un índex 100 l'any 1979 a un índex 248 per al 1989.

Senyores i senyors diputats, fins aquí he procurat explicar de forma esquemàtica la situació general del marc en què es troba el sector agrari a Catalunya. Podria haver fet una anàlisi més aprofundida, sector productiu per sector productiu; en tot cas, penso que ens hauríem allunyat de l'objectiu d'aquest debat.

Entro en la segona part del meu discurs, en què tractaré sobre les competències de les diferents administracions en el sector agrari. No vull, en cap cas —ni ho vol el Govern de la Generalitat—, defugir la nostra preocupació per tot allò que passa a Catalunya, sigui de qui sigui la responsabilitat, en funció dels diferents marcs competencials.

La política agrària a Catalunya ve determinada, per una banda, per les actuacions del Govern de la Generalitat, que, d'acord amb l'article 12 de l'Estatut d'Autonomia, té competència exclusiva en matèria d'agricultura i ramaderia. Després analitzarem les successives limitacions que ha tingut la Generalitat en l'exercici d'aquestes competències.

D'altra banda, l'actuació del Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación incideix també sobre l'agricultura catalana, incidència que es concreta per les competències de l'Administració de l'Estat, d'acord amb el text de la Constitució.

Altres vegades són competències atribuïdes per sentències del Tribunal Constitucional sobre els nombrosos conflictes produïts, tant pel Govern de l'Estat com pel Govern de la Generalitat, per actuacions dutes a terme en matèria d'agricultura per ambdues administracions. Hi ha també —i cada vegada és més important— la política que duu a terme la Comunitat Econòmica Europea, la qual durant els darrers trenta anys ha exercit la política agrària comuna, la PAC, particularment l'única política veritablement comunitària en el sentit que les decisions s'adoptaven de forma col·legiada des de Brussel·les. Avui els reglaments comunitaris en matèria agrària condicionen decisivament el sector agrícola a Catalunya. No oblidem tampoc —sortirà al llarg del discurs— que la Comunitat Europea gasta, pràcticament, un 60% del seu pressupost en ajudes a l'agricultura.

Ens trobem, doncs, davant d'un marc competencial complex, amb competències de la Comunitat Europea, competències del Ministeri i competències de la Generalitat. És necessari analitzar i distingir els diferents marcs competencials, i determinar de qui són, en cada cas, les responsabilitats. No es tracta de passar la responsabilitat: la responsabilitat d'allò que passa a Catalunya —no podria ser d'altra manera tractant-se d'un govern nacionalista— l'assumeix la Generalitat, però això no vol dir que el Govern de Catalunya hagi d'assumir com a pròpies aquelles actuacions que s'han adoptat o que han adoptat l'Administració estatal i l'Administració comunitària i que han resultat perjudicials per a determinats sectors de l'agricultura catalana. En aquests casos, el Govern de la Generalitat ha denunciat i denunciarà les esmentades actuacions, fent el possible, al mateix temps, per tal d'establir una negociació que permeti modificar les actuacions preses per altres administracions i, a nivell estrictament català, endegar les actuacions necessàries per atenuar-ne els efectes. Que cada administració sigui responsable dels seus actes.

Passem a analitzar, en primer lloc, les competències de la Generalitat de Catalunya i els traspassos de serveis a la Generalitat. D'acord amb el marc competencial establert en els articles 148 i 149 de la Constitució, l'Estatut d'Autonomia de Catalu-

nya atribueix la competència exclusiva a la Generalitat en matèria d'agricultura i ramaderia, si bé no podem oblidar que aquesta competència s'ha d'exercir amb les bases de l'ordenació general de l'economia i la política monetària de l'Estat i, per tant, és a l'Estat a qui correspon l'establiment del marc econòmic, directament o indirectament agrari, al qual s'ha de sotmetre la Generalitat en aquestes matèries. Encara que, des de l'entrada al Mercat Comú, aquest marc ve també predeterminat per la política agrícola comunitària.

L'Estatut atribueix també, i amb els mateixos límits, la competència exclusiva a la Generalitat en matèria, per exemple, de denominacions d'origen, encara que en col·laboració amb l'Estat. Col·laboració que, d'acord amb el que ha disposat el Tribunal Constitucional en la sentència del mes de gener del 86, dictada amb motiu d'un conflicte positiu de competències promogut per l'Estat en relació amb l'Ordre del Departament que modificava un reglament de denominacions d'origen —concretament l'«Empordà-Costa Brava»—, consisteix en la necessitat que l'Estat ratifiqui els reglaments aprovats per la Generalitat als efectes de protegir la denominació d'origen de l'àmbit estatal i internacional.

Existeixen també altres articles de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya que fan referència a matèries directament relacionades amb el sector agrari; en aquest sentit, l'Estatut atribueix la competència exclusiva a la Generalitat en matèria de forests i aprofitaments i serveis forestals, pastures i espais naturals protegits i tractament especial de zones de muntanya, d'acord amb les limitacions que estableix l'article 149 de la Constitució, i que atribueix a l'Estat la legislació bàsica sobre aprofitaments forestals i vies pecuàries.

La competència sobre espais naturals protegits correspon a la Generalitat, si bé amb subjecció a la legislació bàsica de l'Estat sobre protecció de medi ambient. Pel que fa als aprofitaments cinegètics, la pesca en aigües interiors, la cria i recollida de marisc i l'aqüicultura, són també matèries atribuïdes en exclusiva a la Generalitat, d'acord amb l'Estatut d'Autonomia.

En relació amb pesca marítima, l'Estatut disposa que correspon a la Generalitat l'ordenació del sector pesquer; la competència de la Generalitat és de desenvolupament legislatiu i execució, i s'ha de determinar el marc de la legislació bàsica de l'Estat en matèria de pesca marítima i els termes en què aquesta legislació ho estableixi.

Finalment, l'Estatut fa també referència a altres matèries que, de forma directa o indirecta, incideixen en el sector agrari. En aquest sentit es poden citar, a títol merament enunciatiu, l'artesania, les cooperatives, els pòsits, etcètera. Fins aquí la descripció de les competències.

El procés de transferències de mitjans i serveis estatals a la Generalitat en el sector agrari es va iniciar l'any 80 en matèria de conservació de la natura, i seguien successivament diversos traspassos, fins a l'últim decret de traspassos de l'any 1987, en què es feia efectiu el de confraries de pescadors. De tota manera, queda un conjunt de traspassos pendents del Ministeri a la Generalitat i que han estat reclamats diverses vegades pel Departament. En primer lloc hi ha pendent l'efectivitat del traspàs dels mitjans i serveis en matèria de cambres agràries. N'hem parlat successivament diverses vegades en aquest Parlament i no crec que calgui insistir-hi més. En tot cas, les negociacions segueixen i, després de l'aprovació per aquesta cambra de la

Llei 18/91, del 23 d'octubre, que adaptava la Llei anterior, de l'any 85, de cambres professionals agràries, a la sentència del Tribunal Constitucional, entenem que no hi ha d'haver cap inconvenient per fer efectius els traspassos.

Queda també pendent la transferència de les funcions i els mitjans, que porta a terme el Servei de Defensa contra Fraus en relació amb productes agroalimentaris. D'acord amb el que diu l'Estatut d'Autonomia, la Generalitat té competència exclusiva en matèria d'agricultura i ramaderia, de comerç interior i de defensa del consumidor i de l'usuari. Per arribar a exercir aquestes competències ha de traspassar-se la facultat d'inspecció i de resolució d'expedients per incompliment de la normativa agroalimentària. És una qüestió pendent, i entenem que la raó fins ara adduïda per l'Administració central en el sentit que l'esmentat Servei, el Servei de Fraus, té responsabilitats en el control d'aliments procedents de la importació, creiem que en un mercat únic europeu no es pot justificar la retenció d'aquesta competència per l'Administració central, ja que allunya i dificulta un correcte control dels productes agroalimentaris, exigència cada vegada més important.

El Ministeri d'Agricultura manté una complexa organització a Catalunya, tot i la competència exclusiva de la Generalitat. Estem molt allunyats del que hauria de ser una administració única, que seria al mateix temps una administració eficaç i més econòmica al servei dels agricultors. Els serveis que el Senpa, per exemple —Servicio Nacional de Productos Agrarios—, desenvolupa a Catalunya, sobretot pel que fa referència a les organitzacions de mercat de la Comunitat Europea, haurien de ser traspassats a la Generalitat. Com també la gestió íntegra dels ajuts i subvencions procedents dels fons comunitaris com del mateix Ministeri.

Un comentari a part mereixeria la pendent publicació de l'inventari forestal, que faci efectiu el traspàs a la Generalitat dels béns gestionats o administrats per Icona, els que hi havia en el moment dels traspassos i la seva actualització fins avui. El Decret és del 1980, i encara està pendent la publicació del seu annex.

Resumint, es pot afirmar que la Generalitat ha tingut nombrosos conflictes competencials amb el Ministeri sobre l'execució de les competències, d'una forma important pel que fa al sector pesquer, on les competències de pesca marítima han quedat reduïdes a les d'aigües interiors. Diguem també —i això és positiu— que una gran part de conflictes es produïren durant l'anterior etapa ministerial.

Una part important d'aquests conflictes té el seu origen, també, en la concessió de subvencions; la recent sentència del 6 de febrer d'enguany, del Tribunal Constitucional, esperem que obligui a replantejar la política de concessió de subvencions duta a terme fins ara pel Ministeri.

Un altre aspecte a considerar és el fet de l'aplicació del dret comunitari i la responsabilitat única que hi té l'Administració de l'Estat. Això ha representat també un intent de reassumpció de competències de les comunitats autònomes per part de l'Administració de l'Estat.

Senyores i senyors diputats, no es tracta aquí de discutir de qui és la competència, es tracta, en darrer terme, que la Generalitat, que el Govern de Catalunya pugui exercir les competències reconegudes a l'Estatut d'Autonomia en benefici dels nostres agricultors.

La Comunitat Econòmica Europea. Aquest Parlament va celebrar un debat general el 12 de desembre de 1990 sobre l'acció política i de govern en relació amb el grau d'adequació de Catalunya a la Comunitat. En aquell debat, el conseller Alavedra va posar de manifest la transcendència per a Catalunya de l'entrada de l'Estat espanyol a la Comunitat el primer de gener del 1986. Aquesta ha estat molt important per al sector agrari de Catalunya. La Comunitat Europea, a partir de la signatura del Tractat de Roma l'any 1957, va establir com uns eixos fonamentals de la seva actuació la política agrària comuna.

La PAC va establir-se per la Comunitat Europea amb uns objectius molts clars: augmentar la productivitat del sector agrari; la seguretat de proveïment de productes agraris; assegurar uns preus raonables als agricultors; assegurar un nivell de vida equitatiu per a la població agrícola. Tot això s'aplicava aplicant els principis d'unitat de mercat de productes agraris, establint la regla de la preferència comunitària per als productes dels estats membres de la Comunitat enfront dels procedents de tercers països i, finalment, assegurant uns preus de garantia mitjançant els sistemes d'intervenció.

Aquests principis de la política agrària comuna s'han mantingut des de l'any 1962 fins a l'any 1984, en què es replanteja la PAC. Per què cal modificar la PAC? Perquè la seva aplicació ha esdevingut insostenible per diferents motius que passaré a enumerar.

Es van produir excessos de producció i una acumulació extraordinària d'excedents; esmentem només el milió de tones de mantega i les vuit-centes mil tones de carn de vaquí als frigorífics comunitaris, que són productes adquirits a preu d'intervenció amb càrrec als pressupostos de la Comunitat, concretament al FEOGA Garantia.

També s'han demostrat ineficaços la major part de sistemes de control de producció, és a dir, la limitació d'oferta, els estabilitzadors, les quotes i les taxes de corresponsabilitat. Atès que les ajudes per al manteniment de la renda dels agricultors s'han fet per la via del manteniment del preu, s'han produït, d'una banda, excedents i, d'altra banda, les ajudes s'han destinat, prioritàriament, a les explotacions més productives, a les explotacions més grans.

La intensificació de produccions, tant agrícoles com ramaderes, l'augment de productivitat, ha provocat també seriosos problemes al medi ambient. D'altra banda, l'abandonament de conreus i l'emigració del medi rural plantegen problemes de desertització d'una part important del territori. Una part important de la política de les ajudes comunitàries ha anat a parar a les explotacions més productives; fonts de la mateixa Comunitat asseguren que el 80% del FEOGA beneficia només un 20% dels agricultors comunitaris.

Finalment, el pressupost destinat a agricultura per la Comunitat Europea, que ha arribat a representar més del 70%, en xifres absolutes, ha anat de 16.000 milions d'ecus l'any 80 i ha arribat a la xifra de 61.000 milions d'ecus l'any 1992. Totes aquestes raons exigien, evidentment, replantejar la política agrària comuna. Calia, doncs, endegar una reforma de la PAC, i actualment ens trobem en una situació de canvi.

De fet la nostra incorporació a la Comunitat Econòmica Europea es feia ja en uns moments en què es qüestionaven seriosament les mesures de la política agrària comuna. S'ha dit sovint —potser en un to irònic— que l'entrada dels agricultors catalans i

espanyols a la Comunitat Europea es va produir quan el gran moment d'ajut comunitari a l'agricultura s'estava acabant; posant un símil d'un banquet: vàrem arribar-hi quan s'acabaven les postres.

En aquests moments es planteja i s'inicia la reforma de la política agrària comuna amb una idea simple: reduir la línia de suport als preus dels productes agraris i establir unes línies de suport a les rendes dels agricultors. Aquesta línia de formulació, simple, és complexa a l'hora d'establir-ne l'aplicació concreta. Per limitar les produccions, per exemple, hi ha hagut qui creu que la lliure competència bandejarà els productors no rendibles. Altres defensen, en canvi, propugnar la retirada massiva de volums de producció per la via de les quotes o afavorint l'abandonament de les terres. De fet, el llibre verd sobre la política agrària comuna, de l'any 85, ja incidia en les mesures per fomentar les reduccions de produccions. Fixem-nos bé, parlem de reduir produccions, produccions d'aliments.

Voldria posar de manifest, senyores i senyors diputats, la peculiar situació en què es troba en aquest sentit l'agricultura europea a la dècada dels vuitanta i dels noranta. El ministre federal alemany d'Agricultura, Ignaz Kierschle, manifestava en una conferència el següent: «Sempre hi ha hagut problemes a l'agricultura europea; n'hi van haver a la dècada dels seixanta i a la dels setanta. Els actuals, però, són essencialment diferents. Sempre havien pensat els agricultors,» —segueix el ministre— «igual que qualsevol altre empresari, que augmentant la producció i mantenint el marge de transformació, augmentarien els guanys. Avui, a finals del vuitanta i principis dels noranta, això no és cert per al sector agrari europeu. En molts sectors, la producció està limitada, quan no obligada a disminuir i no pot augmentar-se. L'únic augment de beneficis pot produir-se per la disminució dels costos, per la disminució dels inputs. Aquest és un principi difícil d'entendre en una economia de mercat.»

A les exigències esmentades de la PAC, se n'afegeix una altra d'important: es tracta dels acords derivats de la declaració de Punta del Este dels països del GATT el mes de setembre de 1985. D'aquells acords, en destacaré els aspectes següents. Què pretenien els països del GATT? Millorar els accessos al mercat i reduir els obstacles a les importacions; millorar el clima de competència i establir una disciplina sobre les subvencions directes i indirectes; reduir els efectes desfavorables a la lliure competència, com són les reglamentacions i les barreres sanitàries i fitosanitàries.

A les successives reunions del GATT s'ha insistit que la Comunitat Europea, s'ha demanat que la Comunitat Europea reduïxi les subvencions que atorga al sector agrari, especialment pel que fa a les subvencions a l'exportació i els aranzels de cara les importacions. La darrera proposta del GATT, la del document Dunkel, de juliol de 1991, establia les propostes de reduccions de les ajudes que la Comunitat Europea atorga a l'agricultura. La proposta no va ser acceptada pels països comunitaris, que volien, lògicament, com a contrapartida una disminució de les ajudes que atorguen els Estats Units als agricultors en forma dels anomenats *deficiency payment*, ajut que atorguen quan el preu del mercat està per sota del que anomenen el preu òptim.

Les negociacions dels països del GATT amb la Comunitat continuen, per bé que convé precisar que l'agricultura només és un capítol de les propostes d'acord, ja que també el GATT ne-

gocia sobre el comerç de fibres tèxtils, els serveis i la propietat intel·lectual. La reforma de la PAC té ja en aquests moments unes propostes concretes, que es van fer realitat el passat dia 21, dijous passat, amb l'aprovació del Consell de Ministres d'Agricultura de la proposta. Aquestes propostes ja s'especificaven a través del document de la Comissió, del febrer del 91 i de juliol del mateix any. El document aprovat, de reforma de la PAC, modifica les organitzacions comunes de mercat corresponents als següents productes: cereals, oleaginoses, proteaginoses, farratges, vacum de llet, carn de vacum, oví. I estableix, també, un conjunt de mesures complementàries de tipus agroambiental sobre reforestació i abandonament de conreus.

Alguna d'aquestes mesures, concretament la de les oleaginoses, està ja vigent a la campanya actual. Altres ho estaran l'any que ve. Bàsicament, comporten una reducció del preu d'intervenció i una compensació als productors per la diferència d'ingressos que representarà aquesta baixa de preus. Per als conreus a partir d'una certa extensió, a més a més, s'imposa la necessitat de deixar en guaret una part de la superfície agrària i també es preveu una indemnització per a la superfície del guaret. Amb l'aplicació d'aquesta política l'agricultor, per tant, obtindrà ingressos, primer, per la venda del producte, encara que seran a un preu més baix; en segon lloc, per la subvenció de la Comunitat, que li compensarà la pèrdua d'ingressos motivada per la baixa de preu, i, en tercer lloc, també, se l'indemnitza per aquella part de terra que no pot conrear, que ha de deixar en guaret.

La PAC determina el canvi d'uns preus alts dels productes agroalimentaris —preus que requeien sobre els consumidors— per uns preus més baixos, augmentats, això sí, amb unes subvencions que atorga la Comunitat i que en aquest cas estan finançades pels contribuents. En els sectors ramaders les baixes de preus seran compensades per unes primes per cap de bestiar, per bé que s'exigirà una progressiva extensificació de la ramaderia pel que fa al nombre de caps de bestiar per hectàrea; és una mesura de protecció mediambiental.

Molts són els interrogants que en aquests moments planteja la reforma de la política agrària comuna. D'una banda, hi ha la dubtosa eficàcia d'aquestes ajudes directes, que poden arribar a convertir una part important del sector agrari que aspiro, únicament, a la subvenció sense buscar alternatives de conreu o alternatives de desenvolupament rural. Un altre problema és el fet que els programes elaborats fins ara de la reforma de la PAC tenen un component excessivament nord-europeu i els problemes específics de l'agricultura mediterrània no hi són previstos o hi són molt poc previstos. Diguem, també, que el Tractat d'adhesió de l'Estat espanyol a la Comunitat no va considerar molts aspectes particulars de la nostra agricultura. El cas tantes vegades explicat dels tractats preferencials amb Turquia i amb els Estats Units varen tenir i tenen encara avui greus conseqüències per als productors d'avellana i per als productors d'ametlla.

El Govern de Convergència i Unió ha actuat en el món agrari abans de la integració a la Comunitat Europea i després. No voldria caure en la temptació d'explicar punt per punt quines han estat les realitzacions dutes a terme. El que sí que vull, i crec que haig de fer, és explicar quins han estat els principis de la nostra actuació, en quines línies les hem prioritzades. N'esmentaré set aspectes concrets. (Pausa.)

Primer, infraestructures agràries, amb una especial referència al regatge. Segon, modernització de les explotacions agràries i ramaderes. Tercer, les associacions agràries, cooperatives i societats agràries en transformació. Quart, orientació i foment de la producció agrícola i ramadera, protecció dels vegetals i sanitat animal. Cinquè, formació agrària. Sisè, la recerca. Setè, el crèdit al sector agrari; i vuitè, la comercialització i promoció dels productes agraris.

L'activitat agrària es desenvolupa al 84% del territori de Catalunya; és clar, doncs, que si pretenem tenir una administració agrària al servei dels agricultors, calia acostar-la al territori. Es va determinar la creació de les oficines comarcals del Departament, situades a les capitals de comarca de Catalunya. Avui qualsevol agricultor o ramader de Catalunya que vulgui anar a una oficina del Departament d'Agricultura haurà de desplaçar-se, com a molt, fins a la capital de comarca. Aquesta organització comarcal comporta avantatges de cara a l'agricultor i també una major complexitat administrativa a la qual hem hagut d'enfrontar-nos. Avui un 80% del personal del Departament està adscrit a serveis territorials o a oficines comarcals, fora dels serveis centrals.

Una de les conseqüències de la dispersió de l'activitat agrària per tot el territori és la necessitat que les explotacions agràries disposin dels serveis necessaris per a poder-se desenvolupar. Els camins rurals, l'energia elèctrica, l'abastament d'aigua i el telèfon són els elements imprescindibles per poder desenvolupar una activitat agrària. Sense aquests elements la qualitat de vida dels responsables de l'explotació serà insuficient i comportarà a la llarga la seva desaparició. És el capítol que anomenem infraestructures rurals.

Hem actuat en aquest sentit pel que fa, per exemple, al servei telefònic, en nuclis de menys de cinquanta habitants i també en masies aïllades. Hem establert dues línies d'actuació: d'una banda, el Decret 231, per a titulars d'explotacions que visquin en nuclis de menys de cinquanta habitats; la segona línia ha estat, en el marc del conveni Generalitat, diputacions i Companyia Telefònica, amb la finalitat de crear noves zones urbanes telefòniques, telèfons públics de servei i «extrarradis». Entre ambdues actuacions, el 31 de desembre del 91 s'han instal·lat un total de 5.985 telèfons rurals, amb una afectació de prop de vint mil persones que viuen a les àrees rurals. En aquests moments a Catalunya no hi ha cap nucli rural de més de cinquanta habitants que telefònicament no estigui considerat com a zona urbana.

En el capítol de millora de camins rurals, millora que en molts casos comporta la construcció de camins seguint un traçat diferent dels antics, s'han tingut en compte dues consideracions: aquelles zones d'ordenació d'explotacions, zones de muntanya i desfavorides i també aquelles zones agràries situades al voltant de nuclis industrials. El total d'inversió en infraestructura viària ha estat de més de 5.000 milions de pessetes i el total de quilòmetres depassa el miler. Si hi afegim aquells que amb subvencions del Departament han realitzat els consells comarcals i els ajuntaments, la xifra supera el 1.500 quilòmetres de camins rurals. Altres actuacions han estat els ajuts concedits als ajuntaments de les zones d'ordenació d'explotacions per millorar la infraestructura rural i els equipaments socials. També s'inclouen en aquest apartat els ajuts per a obres d'equipament comunitari, electrificació, abastament d'aigua i, també, conve-

nis amb consells comarcals per tal que siguin ells, els consells comarcals, els que duguin a terme els arranjaments dels camins de la comarca. Telèfon, aigua potable, electricitat, camí rural d'accés, que vol dir una via d'accés útil per a camions i turismes, són condició indispensable per a la continuïtat de qualsevol explotació agrària.

Un punt especial mereixen els regs dintre de la política de millora de la infraestructura rural. El reg millora la capacitat productiva de la terra i, consegüentment, fa possible una millora de la renda de l'agricultor. Aquesta millora de la renda ha de traduir-se en una consolidació de la població agrària i en una disminució del diferencial existent entre les rendes del sector agrari i altres sectors de l'economia. El regadiu vol dir una transformació del conreu i del sistema de conreu i l'arribada de l'aigua ha d'aprofitar-se, també, per endegar una racionalització de les dimensions dels conreus amb un procés de concentració parcel·laria. També, amb l'arribada de l'aigua s'ha de fer cursos de formació adreçats als nous regants.

En aquests moments s'estan duent a terme ja les concentracions parcel·laries d'Algerri, Albesa, Torres de Segre, i s'iniciarà aviat la dels Plans d'Alguairó i d'Almenar. Els grans regatges, el canal d'Algerri-Balaguer, el Segarra-Garrigues, el Garrigues Baixes, el marge dret del Muga, els regs del Franco-lí-Gaià, alguns s'estan ja duent a terme i s'acabaran els propers anys. De fet, fins al 1991 la Generalitat ha fet millores de regs en 17.500 hectàries i nous regatges en una superfície de 8.700 hectàries.

Les inversions en obres d'execució directa i de promoció de regadius analitzades fins avui pel Departament d'Agricultura pugen un import de 5.900 milions de pessetes, i les obres d'infraestructures per a regs, realitzades pel Departament de Política Territorial en els darrers quatre anys, més de 7.500. Aquest any 1992 esperem també iniciar les obres del reg de suport de les Garrigues, un cop obtinguda la concessió de la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre. Aquest reg permetrà garantir una producció estable d'oli, sense haver de dependre de la meteorologia. Una producció estable vol dir una oferta constant i, consegüentment, unes bones possibilitats de comercialització. La primera fase d'aquest projecte comprèn els termes municipals de Bobera, Bellaguarda, la Granadella, els Torns i Juncosa; la inversió passa els 10.000 milions de pessetes.

El fet que parlem de transformació de secà en regadiu, al mateix que hem repetit parlant de la problemàtica comunitària el fet dels excedents de productes agrícoles, fàcilment podria derivar cap a una confusió si no s'explica d'una forma adequada.

És cert que hi ha uns excedents a nivell comunitari, no pas en tots els productes, però hi ha uns excedents. D'altra banda, també és cert —i si mirem el mapa d'Europa vist des d'un satèl·lit ho tindrem prou clar— que hi ha una Europa verda, agrícolament productiva, i una Europa de secà, amb un clima de poca pluviometria i, consegüentment, amb limitades possibilitats de vegetació. Aquestes zones, anomenades tradicionalment de secà, tenen les limitades possibilitats de producció agrícola i tenen, sobretot, poques alternatives de conreu. Als terrenys de reg, les alternatives de conreu són molt més grans i existeixen més possibilitats per adaptar-se a les necessitats del mercat.

No té sentit, per tant, establir avui comparacions entre productes excedentaris i l'augment de les capacitats de conreu. Els

plans d'Algerri, d'Albesa, de Castelló de Farfanya i de Balaguer tenen actualment unes possibilitats; amb el canal d'Algerri-Balaguer en tindran moltes més. No es tracta tant d'augmentar les quantitats produïdes com d'augmentar les capacitats, les possibilitats de produir.

Un altre aspecte que vull remarcar és el relatiu de la millora de les estructures agràries, adaptar-les a les noves necessitats i millorar la competitivitat dels seus productes amb la consegüent disminució dels costos de producció. La millora de les estructures agràries va constituir una de les ajudes tradicionals de la Comunitat Europea a través del FEOGA Orientació. A l'Estat espanyol, fins a l'entrada a la Comunitat, existien diverses formes per a la millora d'estructures. A partir de 1986 ens vàrem basar en la normativa europea, per bé que el Reglament de la Comunitat, el 797, no va ser adaptat pel Ministeri fins al desembre de l'any 88. De llavors ençà es varen aprovar a Catalunya 1.600 expedients l'any 1989 —expedients de modernització—, 6.400 l'any 90 i 1.949 l'any 1991. El Decret va deixar de ser operatiu el 20 de juny de 1991; la comunicació es va rebre per una circular del Ministeri. La Generalitat va complementar l'aplicació del reglament comunitari, de millora d'estructures, en els camps següents: inversió en noves tecnologies, AGE —agrupacions de gestió d'explotacions— i beques per a la formació.

La paralització del Decret 808 va motivar que la Generalitat, amb càrrec als seus pressupostos, endegués l'avançament del 50% de les subvencions que endeutava el MAPA, i en aquest sentit es va signar un conveni amb les entitats de crèdit on tenien els agricultors domiciliats els pagament.

El nou decret de modernització publicat aquest any preveu també la normativa que el desenvolupa, un conjunt de mesures específiques i a Catalunya, concretament, hem elevat el sostre en el següent sentit: aixecar el límit de l'edat del sol·licitant, de 55 a 60 anys, atenent la casuística d'edats de la població rural a Catalunya; beques per a la capacitació professional, especialment a les famílies dels alumnes que realitzen formació professional de segon grau; reforma de granges i edificis d'explotacions agràries, amb envelliment de materials i aluminosi; suport a les associacions de gestió d'explotacions i serveis comuns amb la intervenció d'agrupacions de defensa vegetal, d'agrupacions de defensa sanitària i agrupacions de defensa forestal.

El pressupost previst per la Generalitat per participar en el Decret 1.887, de modernització de les empreses agràries per al 1992 és de 2.800 milions de pessetes.

Voldria destacar un aspecte important relatiu, també, a la modernització de les explotacions agràries. És el tema de l'assegurança agrària: assegurança per a les collites per evitar que una maltempada, gelada o pedregada pugui malmetre en poques hores la feina de tot un any. El nombre d'explotacions assegurades ha augmentat molt durant els dos darrers anys, i a part dels sectors més tradicionals en l'assegurança com era el cereal, aquesta ha augmentat també en la fruita dolça i en la vinya. El nombre total de pòlisses ha passat de 18.000, l'any 1990, a 29.000, el 1991.

L'assegurança agrària és un element positiu per a l'agricultura i també per a l'agricultor, perquè aporta un element modern a la cobertura de risc. D'aquesta manera, s'evita la necessitat d'haver de recórrer sempre a la subvenció per obtenir una compensació de les pèrdues.

No seria just oblidar la important tasca que les organitzacions professionals agràries i la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya han realitzat per implantar i difondre l'assegurança. I d'altra banda, cal també elogiar el seu comportament davant de les peticions dels productors que, en no haver-se acollit a l'assegurança, volien sol·licitar ajuts especials.

L'assegurança cobreix la pèrdua de la collita, però no cobreix, fins a aquest any, les pèrdues econòmiques que les associacions d'agricultors poden tenir en les seves empreses de transformació, cooperatives i altres, per la manca de producte. Esperem que en els propers anys aquesta manca de producte a les associacions de productors, a les cooperatives, pugui ser, també, assegurada.

El Govern de la Generalitat participa subvencionant la prima de l'assegurança a l'agricultor amb un 25%, i aquest any hi ha destinat un import de 340 milions de pessetes.

En el mateix camp de la modernització, un pas important el constitueixen les organitzacions de productors agraris. El sector agrari, llevat del situat prop de les grans ciutats i dels grans centres de consum, difícilment pot comercialitzar els seus productes, li ha calgut agrupar-se i establir els elements necessaris per emmagatzemar, conservar, transformar i comercialitzar els productes del camp. La forma d'associació ha estat tradicionalment el cooperativisme, per bé que les excepcionals circumstàncies que va viure el nostre país durant gairebé quaranta anys varen impedir una evolució gradual del món cooperatiu, que avui tindria una situació comparable a la dels països europeus més avançats.

Altres formes d'associació s'han fet també presents en el món agrari: les societats agràries de transformació. A Catalunya n'hi ha registrades aproximadament unes vuit-centes; al voltant de trenta estan qualificades com a organitzacions de productors de fruites i hortalisses, les quals requereixen un mínim de vint-i-cinc socis; la resta són, en gran part, explotacions familiars.

Hi hauria molt a dir sobre la situació del món cooperatiu de Catalunya i les seves possibilitats de cara el futur. No m'hi estenc més, ja que serà un dels punts de les conclusions del meu discurs.

En el marc d'actuacions del Departament d'Agricultura hi ha les corresponents a orientació i foment de la producció agrícola i de la producció ramadera; en el camp de la producció agrícola s'actua en matèria de protecció dels vegetals, pel que fa a la protecció i lluita contra les plagues, principalment a través de les agrupacions de defensa vegetal. Aquestes agrupacions tenen com a objectiu l'establiment de programes de control integrat de plagues i l'execució, de forma col·lectiva, de campanyes contra les mateixes plagues. Aquestes agrupacions han estat agrupades per diverses ordres del Departament. Les agrupacions estan assessorades permanentment per un tècnic especialitzat, el qual, d'acord amb l'Ordre de 21 de maig del 90, d'ajuts en matèria agrària, és contractat amb un ajut de la Generalitat de fins a 1.500.000 pessetes i amb 500.000 pessetes més per a despeses derivades de la seva actuació.

El nombre actual d'agrupacions de defensa vegetal és de noranta-dues i els conreus que comprenen actualment són fruita dolça, arròs, vinya, olivera, cereals, fruits secs, agris, horta, maduixa, etcètera.

Les agrupacions de defensa vegetal constitueixen una forma de gestió de l'explotació molt positiva, que té a l'abast les in-

formacions adequades i els mitjans per endegar les actuacions corresponents. El fet de tractar les produccions vegetals d'una forma concreta i amb uns tractaments fitosanitaris determinats possibilita unes formes de comercialització que caracteritzen les seves qualitats. Per exemple, productes obtinguts amb producció integrada, o sigui, sense plaguicides de tipus químic.

Un aspecte important de la defensa vegetal el constitueixen les estacions d'avisos, que tenen com a finalitat orientar l'agricultor sobre les plagues i les malalties que afecten els conreus, per tal de possibilitar un bon ús dels productes fitosanitaris en el moment precís i evitar els riscos que un ús excessiu comporta, per a la contaminació del medi ambient i la presència de residus en els vegetals tractats.

Altres actuacions que només anuncio de passada són les referents a previsió de collites pel mètode de càlcul de fluxos polítics, la teledetecció, els controls i la certificació de material vegetal, l'inventari de sòls, el servei d'anàlisi de sòl i qualitat d'aigües. A part del servei de l'estació mecànica agrícola de Lleida per al control de maquinària i material de reg.

La ramaderia constitueix la part més important de la producció final agrària de Catalunya i dintre del sector ramader el porcí aporta més del 25% de tota la producció final agrària. La millora de les races porcínes per trobar més qualitat i uns rendiments més productius és una tasca que s'ha dut a terme per l'Institut Català de la Carn creat durant la Generalitat provisional i transformat més tard en l'Institut de Tecnologia de la Carn. L'Associació Catalana de Criadors de Bestiar Porcí Selecte duu a terme el control de produccions i, d'acord amb l'IRTA, el corresponent llibre genealògic.

Parlar del sector porcí obliga també a referir-nos a l'eradicació de la pesta porcina africana, malaltia que era pràcticament endèmica a Catalunya: l'any 1977 se'n va detectar el darrer cas, i actualment es realitza un pla de seguiment i control d'aquesta malaltia. L'eradicació de la pesta porcina africana d'un bon nombre de comunitats autònomes de l'Estat espanyol ha obert la porta a les exportacions de carn de porc cap a la Comunitat Europea i a altres països d'Europa.

Les agrupacions de defensa sanitària, organismes paral·lels a les abans esmentades agrupacions de defensa vegetal, han estat decisives en aquest sentit. La cooperació estreta entre l'Administració i els ramaders, agrupats en agrupacions de defensa sanitària, varen possibilitar l'eradicació de la pesta porcina africana de Catalunya, així com la pesta porcina clàssica: la frebre aftosa o glossopeda.

En el marc de la política ramadera, i referint-nos concretament al sector de la producció de llet, s'ha fomentat la pràctica de l'anomenat control lleter per millorar, a través del nivell genètic, el control de producció i de l'alimentació i, en conseqüència, les productivitats de les explotacions lleteres.

Voldria fer algunes consideracions sobre aquest sector, atesa la seva actualitat per a la implantació del sistema del control de producció mitjançant les quotes. El sector lleter a Catalunya no és uniforme; al costat de petites explotacions tradicionals hi ha petites explotacions molt ben instal·lades, explotacions familiars moltes d'elles, amb bestiar d'alta qualitat i amb unes produccions molt elevades, tant pel que fa a quantitat com a qualitat.

La mitjana de producció de llet a Catalunya, per vaca i any, és de 5.200 litres, mentre que per al total de l'Estat espanyol la xifra baixa a 3.500. Per al total de la Comunitat Europea dels

dotze es troba en un valor intermedi: 4.400. Catalunya té el 8% de les vaques productores de llet del total de l'Estat i, en canvi, produeix el 12% de la llet. La importància del sector a nivell d'Estat en relació amb la Comunitat és només d'un 5% pel que fa a la producció. La implantació del sistema de quotes a nivell d'Estat va venir determinat pel Reial Decret 1.888 de reordenació del sector de productes lactis. De fet, les determinacions de les produccions a les explotacions lleteres ja s'havia fet l'any 86, moment en el qual moltes d'elles estaven procedint a sanejament de bestiar i, per tant, tenien unes produccions més baixes que les habituals.

L'actual equip del Ministeri ha endegat la implantació de les quotes lleteres responnent a una exigència de la Comunitat i corregint l'actuació de l'anterior ministre, que no s'havia ocupat d'aquest tema. De fet, el fet que des de 1986 i 1992 no s'hagués actuat ha complicat molt les coses a l'actual equip del Ministeri. El Govern de la Generalitat ha defensat l'exigència que l'abandonament de producció que generi a Catalunya la «implementació» del Decret sigui una producció que els ramaders catalans puguin incorporar per equilibrar les seves xifres de quota amb la xifra de producció real, és el que d'alguna forma anomenem «quota autonòmica». També vam presentar conflicte de competència, perquè entenem que el Decret vulnera les competències de la Generalitat en matèria de ramaderia. Les negociacions amb el Ministeri segueixen i hem pogut constatar amb satisfacció que les nostres tesis d'adjudicació de quota són tingudes en consideració. El motiu de la nostra postura ha estat defensar sobretot aquells ramaders que, havent dut a terme quantioses inversions en les seves aportacions per millorar la producció i la qualitat —inversions, recordem-ho, que havien estat finançades amb un cost del diner particularment elevat, i que actualment han assolit productivitats que es poden qualificar d'escala europea— era del tot inacceptable que avui es veiessin obligats a tancar o a disminuir la producció per manca de quota.

Les inversions efectuades pel sector lleter i la baixa del preu de la llet els dos darrers anys en relació amb el preu del 89 han motivat, també, una creixent descapitalització del sector. El Departament ha establert una línia especial de refinançament del sector lleter, línia que, després de nombroses negociacions, va ser aprovada per la Comunitat Europea, atès que es tractava de refinançar els crèdits de les inversions, del que havien fet les explotacions del sector, i en cap cas es tractava d'una subvenció al productor i molt menys al producte.

En el mateix capítol de ramaderia, no parlo del foment de races autòctones, com la bruna dels Pirineus ni l'ovella ripollesa, i tampoc em referiré al tema de la pesta equina africana ni a la contribució que les actuacions del Departament, iniciades amb l'anterior conseller, hauran tingut per fer possible la celebració de les proves hípiques als Jocs Olímpics de Barcelona. Tampoc no em referiré al sanejament ramader, tot i que esmentaré que a Catalunya actualment el 92% d'explotacions es troben en situació d'indemnes a la tuberculosi i a la brucel·losi. Per a aquesta actuació ha estat important la contribució dels laboratoris de sanitat ramadera del Departament, situats a Girona, la Seu, la Pobla de Segur, Tortosa, Lleida, Reus i Vic. La creació a Reus del Centre de Sanitat Avícola de Catalunya fou una iniciativa sorgida de la necessitat de treballar conjuntament el sector avícola i l'Administració per donar resposta als problemes que presenten en el sector. El sector avícola —recordem-ho— representa el 18% de la producció final ramadera de Catalunya.

La sanitat animal comprèn, també, el control de la qualitat de la carn que va destinada al consum humà i també el control dels aliments que ingereixen els animals a les granges. Aquesta tasca la duen a terme de forma coordinada el Departament d'Agricultura i el Departament de Sanitat.

La formació és fonamental per a l'exercici de qualsevol activitat econòmica i el món agrari no és una excepció. El Departament va rebre de l'Administració de l'Estat un centre de formació agrària a Catalunya. Avui n'hi ha catorze. És un aspecte del qual també parlaré en les propostes de resolució.

No voldria allargar el meu discurs, però haig d'esmentar un aspecte que considero fonamental en l'activitat agrària i en l'activitat ramadera: la recerca agrària. Algú potser es podria preguntar si en el sector agrari, en l'agricultura, hi ha lloc per a la recerca. El concepte de «recerca» de què es parla sovint en els mitjans de comunicació sembla que només es refereix al sector industrial i, dintre d'aquest, a l'electrònica i a la informàtica; sembla que l'agricultura i la ramaderia són aspectes allunyats de la recerca. La recerca, en canvi, ha permès obtenir —com explica la tesi doctoral del doctor Pujol Andreu, sobre les transformacions del sector agrari català— uns increments de rendiment de producció de cereals del 60%, entre 1959 i 1980. La recerca ha estat fonamental en el sector agrari, i les referències a les produccions de cereal, que acabo d'esmentar, podrien trobar el seu paral·lel en millores de les característiques externes del producte —el color, l'olor, el gust, la capacitat de conservació...— que fan possible que els productes agraris i ramaders arribin avui al mercat en molt millors condicions.

Fa una mica més de sis anys que aquest Parlament va aprovar per unanimitat la creació de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries, l'IRTA, configurat com una empresa pública, per tal que dugués a terme les tasques de recerca i desenvolupament agroalimentari. El fet que pogués actuar com una empresa pública ha fet possible que l'IRTA guanyés en eficàcia, amb una organització flexible que ha permès, sobretot, una tasca de concertació entre les institucions públiques i també el sector privat. L'IRTA va iniciar la seva tasca l'any 1985; avui té sis centres propis, dos d'ells estacions experimentals, al delta de l'Ebre i al Prat de Llobregat, i té prevista, molt aviat, la creació de l'estació experimental del Segrià. I, a més, té tres centres concertats amb la Universitat Politècnica de Catalunya a Lleida, amb la Universitat Autònoma de Bellaterra i el centre de Mas Badia, al Baix Empordà. A més, l'IRTA ha impulsat la creació de tres noves empreses: Inorsa, la que ha desenvolupat el clavell olímpic, Nova Genètica i el Centre d'Investigacions Veterinàries. Podria entrar en la descripció dels programes específics de recerca i de cooperació a nivell internacional; no ho faré. Si algun grup parlamentari hi té un interès específic amb molt de gust complementaré en el debat l'explicació.

El Govern de la Generalitat ha destinat a l'IRTA un total de 5.000 milions de pessetes des de la seva creació. Un aspecte significatiu d'importants conseqüències per al desenvolupament de l'agricultura és el crèdit agrari. Difícilment l'autofinançament pot ser un sistema per a modernitzar les explotacions agràries i ramaderes. Fins als inicis del 70 el sector agrari havia estat exportador net de capitals a la resta dels sectors de l'economia. El finançament de les millores i els nous projectes no presentava cap dificultat. La venda dels productes agraris a un preu garantit era un valor prou vàlid per poder concedir hipote-

ques sobre la terra de conreu amb independència, moltes vegades, de la rendibilitat de la inversió realitzada. En molts casos, fins i tot el valor de la inflació superava els costos de l'ingrés.

D'ençà de la crisi del petroli, el control dels tipus d'interès es convertí en un important instrument de la política monetària. Els interessos elevats buscaven rendiments alts de les inversions que es trobaven en la indústria i en els serveis, en detriment del sector agrari. Els tipus d'interès, a nivell d'Estat espanyol, foren dels més alts d'Europa, només superats per Grècia i Portugal. Amb aquesta perspectiva, la modernització dels sectors es va dur a terme amb un cost del diner molt elevat que difícilment els rendiments de les produccions agràries podrien compensar; taxes d'interès per sobre del 15 i del 17% impossibilitaven o feien difícil qualsevol operació. Aquella frase de «només treballa per al banc» era prou significativa.

Els crèdits a baix interès només eren realitat per a projectes concrets, com la Llei de l'IRYDA per a nous regatges i obres complementàries a les zones d'ordenació d'explotacions. El Banc de Crèdit Agrari concedeix crèdits a interès proper al valor de mercat, per bé que determinades línies puguin tenir la subvenció de l'Estat.

Vull remarcar que a nivell de Catalunya una part molt important de la modernització del sector agrari i ramader s'ha fet sense comptar amb uns crèdits a baix interès que poguessin ser compensats pels rendiments de les inversions. Aquesta realitat del nostre sector agrari contrasta amb els avantatges que d'altres països d'Europa han tingut en poder obtenir crèdits a baix interès per modernitzar, durant molts anys, les seves explotacions. La Generalitat va crear, per llei, l'Institut Català de Crèdit Agrari, dependent del Departament d'Economia i Finances, amb l'objectiu de fomentar, coordinar i canalitzar el crèdit agrari a Catalunya.

L'ICCA ha formalitzat des de 1985 un total de 5.222 préstecs amb un import de 9.700 milions de pessetes; la destinació dels préstecs ha evolucionat durant els darrers anys atès que han disminuït els de danys catastròfics com a conseqüència de la major implantació de les assegurances. A part, l'aplicació dels reglaments de modernització de les estructures agràries han obert noves possibilitats de crèdit i això ha provocat un canvi d'orientació dels crèdits de l'ICCA cap a un refinançament d'inversions i també cap al sector pesquer i nous projectes en el camp de l'aqüicultura.

L'ICCA és un instrument al servei del sector agrari de Catalunya, és un organisme autònom. La política de subvenció d'interessos és sempre a càrrec del Departament. El nou decret de modernització d'estructures agràries, a l'inrevés que l'anterior, concedeix molta importància als ajuts per via de crèdit en lloc de per via de subvenció. Aquest fet, positiu de cara a un plantejament més econòmic de l'explotació agrària, pot trobar també inconvenients atesa la situació general del sector que difícilment pot avaluar els beneficis previsibles de les explotacions.

Aquest és un debat general d'agricultura. De tota manera, crec necessari fer unes consideracions molt breus sobre les actuacions del Departament en matèria de medi natural, perquè aquestes estan relacionades amb l'activitat agrària i, en molts casos, representen complementaritats en les rendes dels mateixos agricultors. L'agricultor és la persona que viu en el territori i des de sempre ha procurat treure'n el màxim profit possible, tant des del punt de vista agrari com del ramader i forestal.

Avui molts dels territoris en altres temps aprofitats per la mà de l'home han deixat de tenir un valor econòmic, ja que la rendibilitat dels productes que obtenen no en permet un aprofitament. Tots els paratges tenen —això sí— un valor ecològic i un valor social. El valor ecològic de conservar un element natural i el valor social que representa, per a tots, l'existència d'un espai natural viu i no destruït.

Un exemple d'aquesta distinció entre el valor econòmic i el valor ecològic i social el constitueixen els nostres boscos. Catalunya té, aproximadament, 1.800.000 hectàrees forestals, de les quals el 75% són propietat privada i el 25% de propietat pública. Hi ha comarques de muntanya on els boscos de propietat pública ocupen més del 50% del total: són l'Aran, el Pallars, la Cerdanya i el Berguedà. Una part dels boscos de propietat particular es troben en la zona més mediterrània i, per tant, la menys productiva. Molts d'aquests boscos tenen avui un important valor ecològic i també un important valor social; tenen, en canvi, un escàs valor econòmic. No obstant això, a la Catalunya humida tenim importants masses forestals que ben gestionades assolixen les tres funcions: l'ecològica, la social i també l'econòmica.

Les actuacions del Departament d'Agricultura es concreten en la gestió forestal que consolida el Centre de la Propietat Forestal com a òrgan gestor del patrimoni forestal privat; en la conservació del medi natural desenvolupant la Llei d'espais naturals, amb una gestió que comporta, al mateix temps de la conservació, la generació d'activitat econòmica en la seva zona d'influència per tal d'aconseguir l'interès i la integració dels seus habitants.

Moltes d'aquestes actuacions han de fer compatible l'espai natural i la zona d'influència amb el desenvolupament d'activitats tradicionals, especialment la ramaderia extensiva. Els parcs, espais naturals, les reserves de caça, aprofitaments cinegètics són espais per ser conservats i espais per ser visitats, per ser mostrats. Cal trobar l'equilibri entre les dues funcions, ni tan conservat que no hi pugui accedir mai ningú, ni tan visitat que la pressió dels visitants comporti la seva degradació i destrucció. Un exemple clar de la col·laboració del medi rural amb els programes de conservació de la natura el trobem amb les agrupacions de defensa forestal, les quals realitzen i han realitzat una acció important en la detecció dels focus iniciadors d'incendis forestals, en l'avís als bombers i també amb els seus mitjans en l'actuació immediata contra el foc impedit la seva extensió i propagació. El seu coneixement del terreny fa possible una eficaç actuació; el nombre d'ADF —d'agrupacions de defensa forestal— és actualment al voltant de les dues-centes i comprenen més de 450 municipis i un total de 900.000 hectàrees forestals.

Un debat sobre agricultura és també un debat sobre el sector primari i no voldria silenciar la problemàtica del sector pesquer i de l'actuació que es duu a terme des del Govern de la Generalitat. La nostra actuació ha tingut com a objectius la millora dels rendiments del sector al mateix temps que es realitza un aprofitament equilibrat dels recursos. En els darrers mesos, les facilitats de les transaccions intracomunitàries i el transport ràpid per carretera han afavorit les importacions d'altres països de la Comunitat i es constata una disminució del preu de certes espècies tradicionals a casa nostra, com la sardina i el seitó. Aquesta situació s'emmarca, també, en la propera regulació de la pesca a la Mediterrània que establirà la Comunitat Europea.

El Departament segueix, prop de la CEE, l'elaboració d'aquesta reglamentació que, al costat de la conservació de la fauna, hauria de respectar els diferents sistemes tradicionals de pesca al nostre mar.

En el marc dels instruments de política comuna de pesca aplicables al Mediterrani, o sigui política d'estructures i de comercialització i transformació, el Departament ha actuat per a la modernització de la flota pesquera, el foment de l'aqüicultura, la construcció i col·locació de biòtops, els equipaments de ports pesquers i l'adaptació de les capacitats de pesca, és a dir, la paralització temporal de la flota. Un aspecte important és la progressiva implantació de l'aqüicultura amb l'engreix de peixos i molluscs, tant a terra com a mar, en les gàbies surants; s'ha procurat que siguin els mateixos pescadors i les confraries de pescadors els que s'interessin per aquests projectes com a complement, avui, de la seva activitat pesquera.

Per tal d'afavorir la comercialització i promoció de productes agroalimentaris a Catalunya, el Govern de la Generalitat va crear la Societat Promotora d'Exportacions Catalanes (Prodeca) amb una participació majoritària de la Generalitat. Es tracta, bàsicament, de fomentar la comercialització dels nostres productes agroalimentaris, especialment els produïts a cooperatives i empreses petites i mitjanes. El camp d'actuació de Prodeca s'ha fet a tres nivells: operacions comercials d'exportació realitzades directament, a petició de productors interessats; promocions de productes de Catalunya, activitat duta a terme en col·laboració amb el COPCA pel que fa al mercat europeu, i també campanyes de promoció del consum —com ho han estat les de l'avellana de l'any 88, 91 i 92—, els productes de qualitat Q, la carn de conill i carn de vedella.

Un tercer nivell és l'aportació de serveis per a l'acció comercial de les empreses, informació sobre reglamentació de duanes, muntants compensatoris, logística i transports, controls sanitaris i assegurances de cobrament.

Passo, senyores i senyors diputats, a la que serà la darrera part del meu discurs, la que fa referència a les conclusions sobre la situació agrària a Catalunya i les mesures que creiem que cal endegar per als propers quatre anys.

Les propostes d'actuació s'emmarquen —ho he dit al començament de la meua intervenció— en tres nivells concrets: les actuacions que cal fer —i que farà— el Govern de la Generalitat en el marc de les competències atorgades per l'Estatut d'autonomia de Catalunya. Davant de les actuacions que dugui a terme el Ministeri, la Generalitat manifestarà la seva opinió i actuarà de cara a obtenir els millors beneficis per a l'agricultura de Catalunya. Aquesta actuació es procurarà que s'inscrigui en el bon clima de diàleg que existeix actualment amb el Ministeri i que ha permès, per exemple, que aquest darrer hagi acceptat el requeriment presentat per la Generalitat sobre el reglament del cava. També, pel que fa a altres qüestions, el Decret 1988, de regulació del sector lleter, sobre el qual hem interposat un recurs d'inconstitucionalitat. Esperem també en aquest camp poder arribar a un acord.

Segon punt, doncs: màxima atenció a la política agrària del Ministeri i actuació tant per impulsar les seves propostes com per demanar-ne la modificació i, en tot cas, l'adequació a les necessitats de l'agricultura catalana.

Un tercer aspecte —i aquest és més difícil, no cal dir-ho— és el que fa referència a les actuacions de la política que desenvolupa

la Comunitat Europea; el seu seguiment, que ja es fa, i procurar també manifestar, bé directament, bé a través del Ministeri, la nostra opinió favorable o desfavorable, tenint en compte sobretot la incidència dels plantejaments comunitaris sobre l'agricultura de Catalunya. En aquest sentit caldrà considerar la possibilitat de modificació de certes clàusules sobre el nostre tractat d'adhesió quan s'elaborin per la Comunitat Europea propostes de nous tractats d'adhesió o nous acords preferencials en tercers països.

Són, per tant, tres camps d'actuació: a Catalunya, a Madrid i a Brussel·les. Aquesta situació no hauria de ser tampoc permanent i estàtica; la Comunitat Europea va establir a Maastricht la creació del Comitè de les Regions i atorga de fet a aquestes institucions un paper cada vegada més important en els afers comunitaris. També en el camp agrari la presència directa dels governs de les comunitats autònomes i de les regions a Brussel·les per informar sobre la problemàtica agrària i opinar sobre les mesures a emprendre seria positiva i acostaria els òrgans de la comunitat a la problemàtica més concreta. Difícilment avui les representacions dels estats poden integrar les preocupacions d'interessos moltes vegades oposats de les diferents comunitats autònomes i regions i, a més, cal tenir en compte que aquestes tenen una part important de competències per actuar en el sector agrari.

Pel que correspon a les actuacions que ha de dur a terme la Generalitat de Catalunya, és prou clar que en aquests moments s'emmarquen en dos terrenys diferents, s'han de fer dues polítiques agràries. Una política per al sector agrari productiu, que produeix productes agroalimentaris de qualitat i que poden ser competitius en el marc del Mercat Únic Europeu.

A Catalunya hi ha una agricultura productiva amb capacitat de competir i amb unes productivitats equiparables o superiors a altres països de la comunitat. Voldria insistir en aquest punt per aportar una nota de realisme i optimisme; hi ha sectors —hi ha unes parts— que són molt bons en la nostra agricultura i a la nostra ramaderia; per a aquesta agricultura i aquesta ramaderia cal impulsar l'estructuració dels sectors, afavorir i concertar la recerca, millorar la sanitat, reforçar l'esforç de comercialització. Hi ha un altre feix de mesures que s'inscriu en les necessitats del medi rural. D'una banda inclouen aquelles explotacions que per la seva ubicació —zones de muntanya, zones desafavorides, zones periurbanes— i per les seves característiques —dimensió, forma d'explotació— no poden ser igualment competitives. A aquestes explotacions s'han de fer efectives unes altres mesures; són mesures de jubilació anticipada, d'abandonament, de reforestació de terres de conreus, de promoció d'activitats complementàries a l'agricultura o a la ramaderia i que possibilitin uns increments de renda als responsables de les explotacions. També hem de comptar amb els ajuts directes que constitueixen les indemnitzacions compensatòries de muntanya.

Un primer aspecte, en el qual cal posar la màxima força, és el tema de la formació, formació tant en l'àmbit reglat —FP-1, FP-2 i mòduls professionals— com en el no reglat; és a dir, la que s'adreça a la millora permanent de la qualificació dels agricultors. Avui hi ha una xarxa de catorze centres i escoles de formació agrària del Departament; hi ha a més altres unitats pertanyents a institucions públiques i privades que fan formació agrària. Ens proposem en aquesta legislatura la construcció d'un nou edifici per a l'escola de Manresa i d'aquí a pocs me-

sos inaugurarem l'escola de Gandesa. Creiem que l'oferta d'ensenyament reglat comença a ser suficient a Catalunya.

Una altra part important és l'ensenyament no reglat, i en voldria destacar dos temes concrets. D'una banda i atesa l'oferta creixent de cursos de formació a banda dels del Departament per part d'institucions públiques, privades i cursos de formació de part d'organitzacions professionals agràries es fa necessari la creació d'un consell assessor de capacitació agrària per establir una oferta conjunta i de qualitat en un programa concertat per a tot Catalunya. D'altra banda, i amb una perspectiva de desenvolupament rural, ampliar l'oferta de cursos no reglats cap a activitats complementàries de l'agricultura, com poden ser l'agroturisme, la restauració, l'artesania alimentària o els guies de muntanya, sense oblidar la continuïtat de cursos sobre administració i gestió de l'empresa agrària. El sector agrari cada vegada és més complex i només amb una bona formació podran els agricultors fer front a les noves dificultats.

Un segon aspecte és el que fa referència a la normalització i comercialització de productes agroalimentaris. En aquest camp es continua impulsant la denominació de qualitat i les marques de qualitat alimentària com a protectores d'uns productes tradicionals de Catalunya i com a garantia de la seva qualitat. En aquest mateix sentit es continuarà en la promoció de les denominacions comarcals de productes de qualitat.

És prou clar que només aquestes actuacions no resolen els problemes més importants de la comercialització de productes agroalimentaris i que tenen el seu origen en una dispersió de l'oferta i a vegades en una manca d'adequació tècnico-sanitària per manca d'inversió del sector. La dispersió de l'oferta exigeix unes actuacions tant a nivell de marca com també a nivell d'associacions de productors. La societat Prodeca exercirà una acció de divulgació de la normalització de productes agroalimentaris. Cal recordar que la competència d'establiment de normalització de productes correspon a l'Administració de l'Estat i a les reglamentacions de la CE. Cal insistir en aquest aspecte de la normalització com una exigència actual del mercat i també pel fet que els productes que vénen de fora i que són la nostra competència respecten molt la normalització.

Un segon aspecte serà continuar fomentant la presència de productes agroalimentaris de Catalunya en els mercats europeus mitjançant accions de promoció. I un tercer punt és el foment d'agrupació d'ofertes mitjançant la creació de marques úniques que permeti comercialitzar productes de diferents productors de Catalunya. Un exemple d'actuació per a la millora de la normalització i control de qualitat és la construcció del laboratori interprofessional lleter, que permetrà controlar la qualitat de la llet per part d'un organisme independent format per productors i els industrials del mateix sector.

Punt tercer, el cooperativisme. En la producció agrària, excepció feta —ja ho he dit abans— de les àrees properes a les grans ciutats, la producció va lligada a l'associacionisme agrari. Els productors es troben vinculats a una organització que els facilita els mitjans de producció, conservació i comercialització dels seus productes; les formes d'organització són fonamentalment les cooperatives i les ADS. El Departament ja va establir una actuació de cara al món cooperatiu amb el Decret 131 de l'any 88 per fomentar les fusions de cooperatives, les inversions de modernització i el refinançament. Tot i les actuacions que s'han dut a terme amb l'aplicació d'aquest decret, avui la situació en

què es troben aproximadament les 523 cooperatives agràries de Catalunya fa necessari endegar un programa de reestructuració del sector cooperatiu i de les empreses associatives agràries. Aquest programa ha de possibilitar l'adequació de les cooperatives a les necessitats d'avui tant pel que fa als seus equips, i això és potser l'aspecte més important, pel que fa a la seva dimensió.

Les cooperatives es varen constituir a l'inici d'aquest segle a les comarques vitivinícoles de Tarragona després de la fil·loxera i van representar una transformació radical del sistema de producció. Es va deixar de veremar a la pròpia casa i es va passar a veremar a la cooperativa, al sindicat, com habitualment se l'anomenava i se l'anomena. Avui, amb les facilitats de comunicació i de transport cal establir noves formes de producció més concentrades, amb uns equipaments de transformació més moderns i, per tant, obtenir un producte de més qualitat i una major quantitat d'oferta per a una adequada comercialització. Em sembla que és prou indicatiu l'exemple que es va seguir a la comarca del Priorat històric, sota l'impuls del Departament i especialment de la Diputació de Tarragona, en el sentit de concentrar la producció d'oli en un sol molí, situat a la Vilella Alta i la producció de vi al celler cooperatiu de Gratallops. Altres exemples podríem esmentar en aquest sentit.

Una quarta tasca d'actuació ha de ser la modificació de la legislació vigent pel que fa a la fiscalitat de les agrupacions agràries. Creiem que la situació actual del món agrari demana una reducció de la pressió fiscal. Entre els diversos àmbits d'aquesta reducció em referiré a les transmissions patrimonials. Aquest és un impost cedit a la Generalitat en virtut de la disposició addicional sisena de l'Estatut, la reglamentació del qual correspon a l'Administració de l'Estat. Els impostos sobre successions condicionen la continuïtat de moltes explotacions familiars agràries i el patrimoni de l'explotació és un actiu de l'empresa, és el mitjà de producció. És necessari modificar l'actual legislació sobre successions pel que afecta a les empreses familiars agràries. L'actual reducció del 50% aplicable a determinats casos, creiem que no és suficient. Un diputat del Grup Català al Congrés va presentar una esmena en la discussió de la Llei de successions que proposava la reducció del 90%; l'esmena fou rebutjada. Fa pocs dies el mateix Grup ha presentat una proposició de llei en el mateix sentit. Entenc que aquest Parlament pot tenir també l'oportunitat de pronunciar-se sobre un projecte de proposició de llei per trametre al Congrés de Diputats que modifiqui en la legislació vigent el criteri de transmissions patrimonials de les empreses agràries.

Un cinquè punt relacionat amb l'anterior és el referent a la millora de la base territorial de les explotacions agràries. El preu de la terra ha estat determinat en molts casos en funció del seu valor especulatiu, més que no pas en funció dels rendiments que poden obtenir-se del seu conreu. D'altra banda, els nous mètodes de producció exigeixen cada vegada un redimensionament de les explotacions. S'imposa una revisió de la legislació de contractes agraris i endegar una actuació de l'Administració degudament concertada amb les organitzacions professionals agràries per tal d'establir l'instrument adequat que permeti la millora de la base territorial de les explotacions agràries.

Sisè punt, l'espai rural. Si volem mantenir l'equilibri territorial i conservar tot el territori de Catalunya caldrà un programa integrat de desenvolupament rural, la millora de les infraestruc-

tures agràries, camins rurals, telèfons rurals, electrificació, abastaments d'aigua..., són línies que el Departament continuarà fent com a part integrant del desenvolupament del medi rural. Aquests quatre elements —aigua, camins, electricitat, telèfon— són condició imprescindible per la continuïtat de qualsevol explotació, i també són condició per a la presència de qualsevol família a l'àmbit rural. De tota manera és una condició necessària, però no suficient per evitar el despoblament rural. Unes condicions de serveis i comunicacions sense una activitat econòmica no possibiliten l'estada al medi rural. En aquest sentit s'endegarà un programa integrat de desenvolupament rural que a més de garantir una qualitat de vida promogui alhora activitats econòmiques, indústria, artesanía alimentària, turisme, compatibles amb la conservació i la protecció del patrimoni natural.

Aquestes actuacions han de potenciar en primer lloc les activitats agràries i ramadera de la comarca, reforçant el valor específic dels seus productes amb denominació de qualitat o denominació comarcal de producte alimentari per facilitar la seva comercialització. I en segon lloc s'ha de potenciar el turisme rural i aquelles activitats i serveis generadors de recursos en el territori, com són els esports d'aventura i els itineraris culturals. Al mateix temps s'han d'aprofitar els ajuts específics de la comunitat per a zones de muntanya i desfavorides. Un dels aspectes més importants en aquest sentit fa referència a les zones objectiu 5-B i als beneficis que s'atorguen per a la diversificació de l'activitat agrària. Una part important en aquest sentit el constitueixen els mateixos espais naturals —parcs, paratges i reserves, i també reserves de caça. L'interès per visitar aquests espais ha de permetre als habitants de les àrees rurals la creació de llocs de treball, com guardes i guies i altres serveis dels espais protegits. Aquests llocs de treball avui ja representen en molts casos uns ingressos que fan possible a la població rural la seva continuïtat al lloc habitual de residència. També s'ha de tenir en compte els efectes econòmics que genera un espai natural molt visitat perquè afavoreix el desenvolupament de l'àrea d'influència.

Punt número set. Hi ha un aspecte especialment important pel sector agrari a Catalunya i n'he parlat en iniciar aquesta darrera part del meu discurs. És el seguiment acurat de la política comunitària. El Patronat Català Pro Europa, conjuntament amb el Departament, varen crear el Servei Europa Verda amb seu permanent a Brussel·les per tal de seguir els assumptes comunitaris. La potenciació del seu servei, tant en el seu aspecte divulgatiu informatiu, com en el sentit d'exemplar la seva tasca de seguiment a les organitzacions professionals agràries és una de les actuacions que duren a terme en els propers mesos.

Vuitè punt: crec que cal concretar una darrera proposta d'actuació, i fa referència als serveis que rep i que han de rebre l'agricultor i el ramader i al paper de l'administració agrària. L'administració ha estat, en aquest sentit, present en el territori; pel que fa al Departament d'Agricultura, present a les quaranta-un comarques de Catalunya. Present, sobretot, com a prestador

de serveis a l'agricultura. Des d'aquelles èpoques ja llunyanes en què els agents d'extensió agrària iniciaren els agricultors en el funcionament de la maquinària agrícola fins a les aportacions fetes avui per tècnics d'agrupacions de defensa vegetal i de defensa sanitària, o l'assessorament en matèria de nous conreus a través de camps experimentals, és prou clar que el sector agrari compta amb els serveis de l'Administració. Cal avui, però, replantejar-se si els serveis que l'agricultor rep —sigui de part de l'Administració, siguin serveis que rep cofinançats per l'Administració i els mateixos interessats, siguin serveis promoguts pels mateixos agricultors—, cal replantejar-se si són els més adequats. És un aspecte que, com la resta, caldrà concertar amb les organitzacions professionals agràries, amb els sindicats agraris, de cara a obtenir una millor aplicació de tots els serveis als agricultors.

He parlat de vuit línies de mesures per endegar i que repeteixo molt breument: formació, normalització i comercialització de productes agroalimentaris, programa de reestructuració de cooperatives, reducció de l'impost de transmissions patrimonials, millora de la base territorial d'explotacions, programa integrat de desenvolupament rural, millora i seguiment de la política comunitària, adaptació dels serveis que rep l'agricultor. Aquestes propostes, naturalment, no exclouen, sinó que complementen les línies d'ajut existents actualment, siguin de la Generalitat, del Ministeri o de la Comunitat Europea. També van lligades amb tot el que s'ha dit sobre la recerca i sobre el crèdit agrari.

Senyores i senyors diputats, he arribat a la fi del meu parlament. Agraïxo la seva atenció i la seva paciència. Voldria acabar amb unes consideracions de tipus general. Catalunya té avui un sector agrari amb problemes. El sector agrari fa molts anys que es troba en una situació de reconversió permanent, amb la disminució dels seus efectius. La incorporació de Catalunya a la Comunitat Europea ha aportat una nova dimensió a la nostra agricultura i ramaderia i unes noves perspectives. L'adhesió no fou ben feta, i a més ens havíem d'adaptar a una estructura —la comunitària— que, al mateix temps, estava canviant. Hi ha una agricultura productiva i una ramaderia productiva que tenen un gran futur a Catalunya i a Europa; hi ha unes zones de muntanya i desfavorides, el despoblament de les quals convé evitar complementant l'activitat agrària amb altres activitats econòmiques.

Amb aquesta doble dimensió de productors d'aliments i de conservadors del territori uns agricultors europeus exhibien a Estrasburg, en la manifestació del passat 6 d'abril, una pancarta que deia: «Ohne Bauer geht nicht», «Sense agricultors, res no anirà».

Moltes gràcies, senyor president; gràcies, senyores i senyors diputats, per la seva atenció.

El Sr. PRESIDENT: Moltes gràcies, senyor conseller. La sessió continuarà demà, dia 28, a dos quarts d'onze, amb les intervencions dels representants dels grups parlamentaris.

Se suspèn la sessió.

(Són tres quarts d'una del migdia i quatre minuts.)

SUBSCRIPCIÓ

**BUTLLETÍ OFICIAL
DEL
PARLAMENT DE CATALUNYA**

**DIARI DE SESSIONS
DEL
PARLAMENT DE CATALUNYA**

☐ i Edició impresa
☐ m Edició en microfitxa

CONDICIONS

La subscripció és anual, per anys naturals. El període de subscripció fineix, doncs, el 31 de desembre de cada any. Les altes produïdes durant el curs de l'any es comptaran, als efectes de cobrament, des de la primera setmana de cada trimestre natural, sigui quina sigui la data de subscripció dins aquest trimestre.

La tramesa regular dels exemplars de subscripció (impresos o en microfitxa) començarà en rebre's l'import corresponent i la butlleta de subscripció degudament emplenada.

El subscriptor que no renovi la subscripció abans del venciment serà donat de baixa; tan bon punt es rebrà l'import de la renovació es reprendrà la tramesa del Butlletí, però sense dret als exemplars no rebuts.

L'Administració de les publicacions oficials del Parlament pot modificar en qualsevol moment el preu de subscripció, el qual tindrà efectes, per als subscriptors ja donats d'alta, a partir de la primera renovació de subscripció. Els preus de subscripció vigents consten al peu d'impremta de cada número de les publicacions oficials.

El pagament es pot fer:

- a) En metàl·lic, a la Caixa del Parlament
- b) Per transferència bancària, al compte número 500-5-22559-41 de la Caixa d'Estalvis de Catalunya
- c) Per gir postal
- d) Per xec registrat (el xec no registrat no serà admès).

BUTLLETA

Nom .....

carrer ..... núm. ....

telèfon ..... població ..... codi postal .....

desitja subscriure's al ☐ BUTLLETÍ OFICIAL DEL PARLAMENT DE CATALUNYA ☐ i ☐ m

☐ DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA ☐ i ☐ m

☐ BUTLLETÍ OFICIAL i al DIARI DE SESSIONS (subscripció conjunta)

☐ i ☐ m

d'acord amb les condicions establertes i els preus vigents,

a partir del dia ..... de ..... de ..... fins al dia 31 de desembre de 19 .....

Amb aquesta finalitat, i amb data ..... de ..... de 19 ..... envia

per ..... núm. .... la quantitat de ..... pessetes

(per xec al portador)

..... de ..... de 19 .....

Signatura

**BUTLLETÍ OFICIAL
i
DIARI DE SESSIONS
DEL PARLAMENT
DE CATALUNYA**

Palau del Parlament
Parc de la Ciutadella
08003 Barcelona

DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

Edició i subscripcions: Servei de Publicacions del Parlament de Catalunya,
Palau del Parlament, Parc de la Ciutadella, 08003 Barcelona. Telèfon 300.62.63.

Subscripció anual (edició impresa o edició en microfitxa): 6.000 pessetes.

Subscripció anual conjunta amb el Butlletí Oficial del Parlament
de Catalunya (edició impresa o edició en microfitxa): 13.000 pessetes.

Número solt (edició impresa o edició en microfitxa): 120 pessetes. (Preus amb IVA inclòs).

Dip. Leg. B-27.966-80. ISSN 0213-7976 (general) ISSN 0213-7984 (sèrie P)

